

לתת שכר למביאייהם - דוגמא אישית

הרב מנחם קלנגל

לע"נ מו"ד הרב בנימין הרלינג זצ"ל הי"ד
ששימש דוגמא ומופת
בכל אורחות חייו

ישנם כמה גורמים המשפיעים על חינוך הבנים:

1. הוריו - מולידיו.
2. מוריו - מחנכיו.
3. החברה שבה גדל הילד.

כיצד נשפיע ונחנך את הילד למידות טובות ולהליכה בדרך התורה והמצוות?

בפרשת וילך מצווה משה את בני ישראל (דברים לא, יא-יב) "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה כחג הסוכות... הקהל את העם האנשים והנשים והטף..." ושם "תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל ... למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלוקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" - מצווה להיקהל ולהביא את הטף - תינוקות של בית רבן.

כתב רש"י: "והטף, למה בא? לתת שכר למביאייהם" (ומקורו בגמרא חגיגה דף ג ע"א).

שואל השפת אמת (וילך, תרל"ד) הרי הטף עשוי להקים רעש ולבלבל את דעתם של המבוגרים וכי לא מוטב היה להשאירם בבית למען לא יפריעו להוריהם?

אלא הטף למה באו? כדי ליתן שכר למביאייהם, מוטב שיפרעו במקצת ההורים ובלבד שיהא הטף נמשך לעבודת השם ויהיו אוזניו קולטות את דברי התורה הקדושים.

דבר זה עשוי להביא להורים יותר שכר ורווח מאשר אם הם עצמם ייטיבו יותר לשמוע.

כלומר, עצם הימצאותם של התינוקות במקום קדוש ובמעמד של קדושה ואחדות מתוך לימוד תורה פועל על נפשותיהם של התינוקות פעולה רוחנית - פנימית.

ומוסיף השפת אמת - אם ההורים מטריחים עצמם להביא את ילדיהם לבית המקדש, ועל ידי כך מוכיחים הם את חפצם ושאיפתם כי הילדים יספגו אל קרבם את אורת הקדושה וישמעו את דברי התורה, למען ישארו כל חייהם נאמנים לתורה וליהדות - הרי זה מביא לידי כך שהשם יתברך יתן להם שכר, כי טירחתם תשא פירות ושאיפתם תתמלא.

מה לומדים הטף ממעמד הקהל אם מעלים אותם בגיל צעיר, הרי הם אינם מבינים ואינם מסוגלים לקלוט את דברי התורה הנאמרים המעמד הקהל?

מסביר המלבי"ם (דברים לא, יג): "ולמדו ליראה" - כאשר התינוקות - הטף - יראו את כל הקהל הגדול הבאים למעמד הקהל עומדים ומקבלים עול מלכות שמים מתוך יראה ורעד, מזה יבינו לירא את ה' ומעמד זה שראו בקטנותם לא ישכח מהם כל ימי חייהם.

במידה שאדם משקיע את כוחותיו בשביל חינוך בניו, בה במידה מסייעהו השם יתברך כי עמלו ישא פירות.

בגמרא (חגיגה ג ע"א) מסופר שכאשר שמע רבי יהושע את המאמר "וטף למה באו? כדי לתת שכר למביאייהם", נענה וקרא: "מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני?" שואל ה"משך חכמה" (שם לא יב) מה ראה רבי יהושע להתפעל כל כך ממאמר זה עד שכינהו "מרגלית טובה"?

בירושלמי יבמות (א, ו) מסופר: אמו של רבי יהושע היתה מוליכה את עריסתו לבית המדרש כדי שאוזניו ישמעו דברי תורה, לכן היה חשוב בעיניו המאמר "לתת שכר למביאייהם", שהרי אמו נהגה בו כך בעודנו תינוק - עבור עבודת החינוך של ילד רך מקבלים שכר.

מכאן נראה, שיש להורים השפעה מכרעת בעיצוב אישיותו של הילד כבר מראשית ילדותו עוד בטרם הגיע לידי הבנה, ועיקר החינוך שממנו הילד מתרשם, ושאותו הוא סופג, הוא הדוגמא האישית.

כאשר הילד נמצא באווירה נעימה וטובה ורואה את התנהגות ההורים בפועל, הילד רוצה להדמות להורים והדברים חודרים אצלו פנימה מתוך רצון וחשק וכך הם נקבעים

עמוק בנפשו (וכפי שמסביר רבינו יונה על הפסוק "חנוך לנער על פי דרכו" (משלי כב, ו) - בתחילת דרכו, ואז "גם כי יזקין לא יסור ממנה" - מדרך ההתחנכות).
 כמובן, זה אינו סותר שהמורים צריכים להיות טובים וסבלניים, וחברת התלמידים צריכה להיות ישרה וטובה.

בגמרא במסכת סוכה נו ע"ב "שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה", מפרש רש"י: "משל הדיוט הוא, מה שהתינוק מדבר בשוק מאביו או מאמו שמע".
 מנין לנו ששמע מאביו או מאמו? אולי שמע אותם בשוק או התחבר לחברה רעה?
 אלא, דברים ששמע בשוק אינם משפיעים הרבה על הילד אבל דברים שנשמעים בבית לטובה או ח"ו לרעה משפיעים וחודרים לנפש הילד, לכן מה שהתינוק מדבר בשוק מתוך גרונו של הוריו הוא.

מכאן החשיבות והערך הרב לאוירה בה גדל הילד, ואלו דמויות חינוכיות עומדות בפני הילדים. עלינו ההורים, המתחנכים והמורים מוטל התפקיד לבנות אוירה נעימה וטובה, כאשר דמויות חינוכיות משמשות דוגמא ומופת לילדים. באוירה נעימה וטובה הערכים נספגים בע"ה בילדים כי טבע האדם להדמות לדמויות כאלו ולחקות אותם.

אמנם, בגיל הבגרות בנוסף להשפעת ההורים יש השפעה גדולה וחזקה גם לגורמים הסביבתיים, כגון תנועת הנוער, הרחוב והחברה. פעמים רבות נער נרתע מלבטא דעותיו והרגשותיו משום לחץ הסביבה והחברה וזה תלוי מאד באופי הנער. בכל אופן, בשלב הילדות השפעת הבית - ההורים מכריעה יותר מהשפעת הסביבה, לעומת זאת בשלב הבגרות יש לסביבה - לחברה השפעה גדולה יותר.

ומה מוטל על הילדים - הבנים?

רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, שהיה משגיח בישיבת מיר אמר: "כל אדם וכל ילד צריך למצא בהוריו מאפיינים מיוחדים על מנת לקיים מצות כיבוד אב ואם, וכך ישמשו לבנים דמויות חינוכיות משפיעות". על ההורים לדעת שילדיהם רואים אותם ומסתכלים עליהם באור כזה, ולכן חשוב לדעת שלכל מילה ולכל תנועה של ההורים יש השלכות מרחיקות לכת על חינוך ילדיהם.

בתפילת "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

